

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Mladenci, dne 10. sept. vsi v Petrovče!

jo iz Argentine in sploh se ondi živi kakor v raj. Toda kmalu se je pokazalo, da to ni res. Ravno kar namreč prihajajo poročila, da tudi na Angleškem vlada čedalje večja draginja, kljub temu, da dobivajo meso iz Argentine! Draginja pa narašča tudi na Francoskem, tam, kjer imajo toliko besede soc. demokraciji, kjer imajo socialistične ministre in kjer nima „klerikalizem“ nobenega upliva na javno upravo! Kaj pravijo na to gospodje socialni demokratje in liberalci? Jasno je, da so krivi draginje veliki bogataši in v kartele združeni judovski prekupeci, ki cene čisto samovoljno določajo. Socialna demokracija tove, kljub temu se pa v draginskem vprašanju njen boj ne obrača proti tem, ampak proti kmetu.

Cena mesu in drugim živilom se tako dolgo ne bode pravilno uravnala, dokler bodo imeli vso trgovino v rokah judje, družbe bogatašev in nenasiitni prekupeci. Cena goveje živine je sedaj od 80 do 100 K 100 kg žive teže, a meso se mora plačevati celo po 2 K kg. Pšenica stane letos 100 kg 22 do 24 K, kar pač nikakor ne odgovarja sedanji ceni moke, kruha in drugih pekovskih izdelkov, ki je izredno visoka. Kako morejo kričati liberalci in socialni demokratje, da bi bil kmet kriv draginje? Naj primejo velike živinske prekupece, mesarje, trgovce z žitom in moko, velike pekarnice itd.

Če pomislimo položaj, v katerem se nahaja letos vsled suše kmet, ko so se vsi pridelki zmanjšali, bi se niti ne bilo čuditi, če bi kmet ceno svojim pridelkom zvišal, kakor to delajo mnogokrat razni tovarnarji in prekupeci. A kmet ni vzdignil cene živine, ne žitu, ne drugim živilom, ampak draginjo povzročajo prekupeci, oni posredovalci, ki si na račun kmeta polnijo žep. Dokler se te razmere ne bodo predrugačile, dokler bodo pri prodaji živil imeli glavno besedo judje in drugi veliki prekupeci, tako dolgo ni misliti, da bi draginja podela. Naj se osnujejo v mestih in delavskih središčih zadruga, ki bodo naravnost od kmeta kupovale živino in druga živila, pa ne bo toliko vika in krika o draginji.

Naš kmet sam hudo čuti draginjo. Vse, kar mora kupiti, je postalo dražje: železo, petrolej, suknje, na platnena roba, slačkor, kava itd. Za Boga, kako naj vendar kmet v sedanjih časih, ko delavske moči skoro niso za doplačati, ko že obrestni dolgovi in davke težko zmaga, ko se vremenske in druge uime vedno huje ponavljajo, kako bi naj kmet prodajal živino in druge pridelke za ničevno ceno, da bi se s tem zamašila usta kričavim socialnim demokratom in liberalcem? Išcite vzrok draginje drugod, a ne pri kmetu!

Politični ogled.

— **Prestolonaslednik** Fran Ferdinand se udeležuje pomorskih vaj nemške vojne mornarice. Dne 4. septembra je došel v Kiel, kjer ga je sprejel cesar Viljem.

— **Drž. proračun** za l. 1912 je po poročilih z Dunaja že skoraj popolnoma dogotovljen. Posamezna ministrstva so že izdelala svoje proračune. Ministrski predsednik baron Gauč si je dal predložiti vse proračune posameznih ministrstev. Posamezna ministrstva so dobila nalog, da naj se kolikor le možno ugodni ljudskim potrebam in naj varčujejo le tamkaj, kjer se res sme počakati z izdatki. Proračun baje ne izkazuje letos nobenega primanjkljaja.

— **Sklicanje** dež. zborov. Na podlagi nekega zaupnega odloka, ki ga je poslalo notranje ministrstvo potom deželni politični oblastni deželni odborom, je vlada pripravljena sklicati okoli 20. septembra deželne zbornice, ki bi zborovali do zasedanja državnega zbora, katero se bode pričelo začetkom oktobra. Glavno zasedanje deželnih zborov bi se potem vršilo v januarju 1912. Niževavstrijski in češki deželni zbor sta baje že sklicana za 20. septembra na kratko zasedanje.

— **Dunajski kršč. socialci** so si dne 31. avgusta osnovali lastno strankarsko organizacijo. Sklenili so, držati se krščansko-socialnega programa v Luegerjevem smislu, delovati kakor samostojna dunajska krščansko-socialna stranka na zgradbi svoje organizacije in sodelovati z ostalimi meščanskimi nemškimi strankami v smislu nemške skupnosti. Za načelnika stranke je bil izvoljen poslanec Leopold Steiner.

— **Češko-nemška sprava**. Za večer dne 6. septembra se je sklical v Prago na posvetovanje češki državnozborni klub, da se posvetuje o češkem deželnem zboru, ker je več čeških poslancev izjavilo: Brez češkega deželnega zbora ne bo državnega zbora. Na dnevnem redu je bilo tudi vprašanje, kako stališče zavzemajo češki državnozborni poslanci napram Gauču. Tudi nemški poslanci imajo prihodnji teden skupno posvetovanje glede sprave med Čehi in Nemci. Namestnik Thun se trudi, da bi dognal spravo, a vidi se, da je vsa zadeva zelo trd oreh.

— **Na Francoskem** se ponavljajo veliki nemiri radi draginje, ki je tam še večja kot pri nas, kljub temu, da so na Francoskem svobodomiselnici in socialni demokratje gospodarji države. Živila so se na Francoskem tako hudo podražila, da so delavske množice vzrojile po raznih francoskih mestih in priredile velike nemire. Tudi drugo blago se je na Francoskem podražilo še bolj kot pri nas. Oblastni judje, liberalci in socialni demokratje pritiskajo kmeta, a so obenem sokrivi draginje. — V premo govorni pokrajini v Lensu so pričeli stavkati tudi mesarji. Potom letakov so obvestili gospodinje, da ne bodo zaklali toliko časa nobene živine, dokler ne bodo živinski trgovci zni-

žali cene. — V Parizu se je v zadnjih 14 dneh cela vrsta važnih živil močno podražila.

— **Nemčija in Francija**. Čeravno se zagotavlja, da se pogajanja med Nemčijo in Francijo radi maroškega prepira mirno razvijajo, vzbujajo vendar pozornost javnosti odredba nemškega vojnega ministra, vsled katere se ne sme dovoljevati višjim rezervnim častnikom dopusta v inozemstvo. Tudi druge države, n. pr. Belgija in Italija, se tiho pripravljajo na slučajni resni spor med Francosko in Nemčijo. Belgija ima vse pripravljeno za sklicanje vojaštva. Vsekako položaj ni docela jasen in se je bati, da se francosko-nemški spor ne bo tako gladko stekel.

— **Obstrukcija** v ogrskem državnem zboru traja dalje.

— **Spor** radi Maroka se vedno bolj razteza. Tudi Španija zahteva svoje „stare“ pravice do te dežele. Belgija in Anglija se pridno oborožujeta.

— **Na Švedskem** so se pričele dne 2. septembra volitve za državni zbor, ki se vrše prvokrat na podlagi splošne volilne pravice.

Razne novice.

Duhovniške vesti. Gospod Karl Gmeiner, župnik v Širjah, stopi v pokoj. Župnija Širje je razpisana do 6. oktobra.

— **Iz srednješolske službe.** Začasni učitelj na mariborski gimnaziji, dr. Edvard Dolinšek, je imenovan za profesorja na državnih gimnazijah v Gorici. Na realko v Mariboru sta na novo nastavljena za profesorja dr. Walter Egg iz Toplice na Češkem in Fr. Pachler iz Ljubljane. Za provizoričnega učitelja na gimnaziji v Mariboru je imenovan dr. Oto Leitgeb z Franc Jožefove realke na Dunaju.

— **Iz šole.** Na Grazredni ljudski šoli v Središču je razpisano mesto učiteljice.

— **Osebnosti.** Deželni šolski nadzornik gospod Peter Končnik je imenovan dvornim svetnikom. — Č. gospod Ivan Markošek, katehet na mariborski meščanski šoli, je imenovan za veroučitelja na državni realki v Mariboru.

— **Novo poštno ravnateljstvo** se ustanovi v Celovcu, in sicer za Koroško in Solnograško.

— **Za „Slovensko Stražo“** so duhovniki udeleženi škofijske sinode, stanujoči v dijaškem semenišču, darovali 160 K. Lepa hvala!

— **Südmarka** je imela letos pri pjeni loteriji veliko smolo. Od 300.000 srečk se jih niti polovico ni moglo prodati. Vidi se, da so se končno Nemci vendar naveličali podpirati Südmarko, ki v naših krajih naseljuje lutrovske Svabe iz Prusije.

— **Eksekucije.** Že v zadnji številki smo med najnovejšimi novicami naznanili, da je deželno finančno ravnateljstvo naznanilo mariborskemu okrajnemu glavarstvu, da se zemljiški davek radi suše in vremenskih uim ne bo iztirjeval od posestnikov v občinah, katere so na okrajna glavarstva vložile prošnje, da se z eksekucijami počaka do 31. decembra 1911. Ponovno se opozarjamo županstva, da takoj pošljejo te prošnje na pristojna okrajna glavarstva. Prošnje so koleka proste. Da se davki ne bodo iztirjevali, kjer se za to prosi, so dosegli zopet poslanci Slov. kmečke zveze, ki so se obrnili v to svrhu na vsa okrajna glavarstva na Spodnjem Štajerskem.

— **Slovenskim mladencem** in mladeniškim zvezam! Ob priliki poleta Orlov v Petrovce se vrši v nedeljo, dne 10. septembra ob 10. uri dopoldne v Društvenem Domu v Petrovčah občni zbor Zveze slovenskih mladencev. Pozivamo opetovano vse naše mladeniške zveze, da pošljejo na to zborovanje zanesljivo svoje zastopnike. Naše geslo bodi: Prihodnjo nedeljo vsak zavezan slovenski mladenci v Petrovce! Zveze, društva in posamezniki, ki se slavnosti ne morejo udeležiti, pa naj pošljejo brzojavne pozdrave.

— **Slovenski otroci** v slovenske šole. V nekaterih krajih se začneja novo šolsko leto s 15. septembrom ali s 1. oktobrom. Od več strani se nam poroča, da posilinenški učitelji in drugi mogočezi prigovarjajo slovenskim starišem, naj vpišejo svojo dečo v nemško šolo. Obljubljuje se navadno mnogo, samo, da bi se v šulferajnske mreže vjelo veliko število slovenskih otrok. Slovenski stariši! Ne dajte se premotiti. Slovenski otrok spada v slovensko šolo. Imamo že žalostne izkušnje, kako samonemške šole napravijo iz slovenskih otrok analfabete, to je take, ki ne znajo ne pisati, ne čitati. Kaka reva je tak človek potem vse svoje žive dni. Proklinja šolo, stariše in učitelje! Oženite stariši, šulferajnske agente od hiše in dajte otroke le v slovensko šolo. Saj so že nepozabni Slomšek rekli: „Sveta vera bodi vam luč, materni jezik pa ključ do prave omike!“

— **Pozor** krščanski stariši in vzgojitelji! „Učit. Tiskarna“, delo liberalnih učiteljev, izdaja različne liste, ki razlivaajo gnojnico po Slovenskem. Med temi listi je tudi glasilo „Naša Bodočnost“. Ta list pišejo in priporočajo liberalni učitelji povsod, tudi pri nas, ter je namenjen vzgajanju šoli odrasle mladine. Ta list prav nečuvno napada katoliško vero in Kristusa. Proslavlja neko pagansko vero v Aziji in skuša na tak način uničiti v srcih mladine razodete resnice o Bogu, Odršeniku, o nebesih in peklu, ter navaja mladino na življenje brez božjih in cerkvenih zapovedi. Isti liberalni učiteljski člankarji pišejo v tem listu, da je bil človek v davnih časih živalski, na drugih mestih pa poveljujejo luteranstvo. Mi smo katoličani in hočemo biti povsod! Liberalni učitelji pa, ki iščejo svoje vzore pri poganih in živalih, naj gredo v Azijo, kjer dobijo oboje! Kaj se pa silijo med katoliško ljudstvo!

— **Škofijska sinoda.** Pretekli teden je bilo v Mariboru nenavadno živahno gibanje: vršila se je še sta lavantinska škofijska sinoda. Od vseh strani razsežne vladikovine so prihitali dušni pastirji in drugi duhovniki — do 260 po številu — da se pod vodstvom in predsedstvom svojega Nadpastirja zberejo k resnim in važnim posvetovanjem, in da obenem opravijo s sinodo združene duhovne vaje. Veličastna procesija, v kateri so se v ponedeljek, dne 28. avgusta po 4. uri popoldne med svečanim zvonjenjem duhovniki, oblečeni v korok z rdečo šolo in z biretom, pred prevzvišenim gospodom knezoškolom pomikali, glasno moleče himne in psalme, iz škofijske palače skozi stolno ulico v cerkev sv. Alojzija, je napravila mogočen utis na vse udeležence in na vernike, ki so se bili zbrali na ulici. V Alojzijevi cerkvi so prevzvišeni Nadpastir najprej poklicali na pomoč sv. Duha, podelili blagoslov z Najsvetejšim ter otvorili zborovanje s prisrčnim pozdravnim novorom, v katerem so podarjali namen pričujoče sinode, namreč razglasitev važnih papeških odlokov in škofijskih določb, in duhovno preobnove vse škofije, dušnih pastirjev in ostalih vernikov. Iz govora je bilo že spoznati, da se imajo vsa posvetovanja in zborovanja vršiti v duhu ljubezni, v čast božjo in v posvečenje vernikov. Na to so bili določeni funkcionarji sinode, predsedniki štirih odsekov so prejeli stvarino za svoja posvetovanja in vršila se je volitev izpraševalcev za novomašnike in za bodoče župnike, kakor tudi svetovalcev v dušnopastirskih zadevah. Odposlani so bili tudi vdanostni brzojavi sv. očetu, cesarju, drž. tajniku sv. očeta, Solnograškemu nadškofu in apostolskemu nunciju na Dunaj, na kar je bilo zborovanje zaključeno ob 7. uri na večer. Med tem so že slovesno peli zvonovi vseh mariborskih cerkev.

V torek zjutraj ob 7. uri se je pričela prva slovesna seja s pontifikalno sv. mašo, s sinodalnimi molitvami in s pretresljivim sinodalnim govorom prevzvišenega Nadpastirja o predmetih krščanske ljubezni, ki naj jo goji katoliški duhovnik. Na zlatih naukih in opominih tega govora vsakdo lahko zgradi duhovno poslopje krščanske popolnosti; vsak stavek je vreden, da ga dušni pastir zopet in zopet premišljuje. Po govoru so vsi duhovniki obnovili izpoved vere in prisego zoper novodobne krive nauke, in prejšnji dan izvoljeni funkcionarji so bili potrjeni ter zapriseženi. Sestavilo se je tudi škofijsko duhovno sodišče, in prebrana je bila konstitucija o starosti prvoobhajancev, kar je trajalo čez 12. uro popoldne. — V popoldanski kongregaciji (od 4. do 7. ure) je imel g. celjski opat prvo premišljevanje o duhovskem poklicu, na kar so prevzvišeni predstavniki zbora dali prebrati prav prijazne odgovore, ki so došli na vse prejšnjega dne odposlane brzojave. Potem se je brala poleg drugega konstitucija o strokovnih zvezah.

V sredo zjutraj ob 7. uri je bilo sv. opravilo za vse rajne škofe in duhovnike Lavantinske, za tem pa druga javna seja. V tej so bili slovesno razglašeni odloki solnograškega provincialnega zbora iz leta 1906, in člani škofijskega duhovskega sodišča so bili zapriseženi. Ko so se sestavili še razni odbori, n. pr. za pregledovanje knjig in tiskovin, za nadzorovanje cerkvene glasbe, so bile med drugim prebrane določbe o gojitvi zmernosti in o cerkveni bratovski sv. Cirila in Metoda, ki so vzbudile med zborovalci prav živahen razgovor, trajajoč čez 11. uro dopoldne. — V popoldanski kongregaciji (od 4. do 7. ure) je bilo drugo premišljevanje o stanovskih dolžnostih duhovnikov, na kar so bili zapriseženi udje predpoldne sestavljenih odborov, in se je razpravljalo o prevážni skrbi za srednješolsko mladino.

V četrtek zjutraj so se po sv. maši posvetovanja nadaljevala, in je bil za tretjim premišljevanjem o najiminentnejših opravilih katoliškega duhovnika govor zlasti o vodstvu Marijinih družb, o škofijski pesmarici, o ureditvi šolnine in o krščanski organizaciji. Popoldne se je duhovščina po svojih zastopnikih zahvalila prevzvišenemu Nadpastirju za sprejete nauke in za pogostitev ves čas sinode, na kar so se obdelovala vprašanja, kako zabraniti obžalovanja vredno, vedno rastoče izseljevanje našega ljudstva v tuje dežele, in kako skrbeti za starinske umetniške spomenike. — Ostalo sinodalno stvarino so predelali štirje odseki, ki so zborovali v prostem času.

V petek so prevzvišeni Nadpastir ob 6. uri zjutraj služili slovesno pontifikalno sv. mašo, med katero so vsi sinodaleci iz Njihovih rok prejeli sveto obhajilo. Na to so imeli sklepni, po vsebini in obliki dovršeni govor o sadovih sinode in o koristih izvrševanja njenih določb, v katerem so izrekli višepastirsko zahvalo zlasti oficialom ter vsem udeležencem za pričujočnost in za veselo zanimanje, katero so kazali ves čas sinode. Sedaj so duhovniki močno ganjeni ponovili obljubo spoštovanja, ljubezni in pokorščine do svojega neumorno delavnega Nadpastirja ter jim kot vidno znamenje in v spomin te obljube izročili krasno izdelano vdanostno adresno, podpisano v imenu vse duhovščine od stolnega kapitlja in od gg. dekanov. Z zahvalno pesmijo, s posvetitvijo duhovščine najsvetejšima Srcema Božjega Zveličarja in njegove Matere Marije ter z zakramentalnim blagoslovom, za katerim je sledila še razglasitev popolnega odpustka in skupna molitev za cerkvene in svetne oblastnike, je bila sinoda ob 8. uri predpoldne slovesno zaključena.

Po enoglasni sodbi udeležencev so bili dnevi sinode dnevi duhovne radosti in utrditve v dobrem duhu. Ni dvomiti, da bodo dušni pastirji, vrnivši se na svoja mesta, s tem večjo vneto delovali za „čast božjo in za posvečenje vernikov“, da bodo tako uresničevali namen sinode, in da bodo vsled tega staročastiljiva Lavantinska vladikovina, kakor po svojih si-